

**ПРАВИЛНИК
О БЛИЖИМ УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА НЕГЕ И ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ**

("Сл. гласник РС", бр. 112/2017)

Члан 1

Овим правилником прописују се ближи услови и начин остваривања неге и превентивно-здравствене заштите деце у предшколској установи.

Члан 2

Негу и превентивно-здравствену заштиту у предшколској установи обавља медицинска сестра - сарадник на пословима унапређивања превентивно-здравствене заштите и медицинска сестра - сарадник на пословима неге и превентивне здравствене заштите, у складу са прописима којима се уређује област образовања и васпитања и прописима којима се уређује област здравствене заштите.

Предшколска установа, ради остваривања делатности из члана 1. овог правилника мора да обезбеди најмање једну медицинску сестру - сарадника на пословима неге и превентивне здравствене заштите у сваком објекту предшколске установе који има до осам васпитних група целодневног програма, односно шеснаест група полудневног програма, без обзира на узраст деце.

Предшколска установа са 72-80 васпитних група деце узраста од шест месеци до поласка у школу, без обзира на трајање програма предшколског васпитања и образовања, мора да обезбеди најмање једну медицинску сестру - сарадника на пословима унапређивања превентивно-здравствене заштите.

Члан 3

Медицинска сестра - сарадник на пословима унапређивања превентивно-здравствене заштите и медицинска сестра - сарадник на пословима неге и превентивне здравствене заштите, могу обављати те послове ако имају одобрење за самостални рад надлежне коморе - лиценцу, у складу са прописима којима се уређује област здравствене заштите.

Медицинске сестре из става 1. овог члана остварују непосредан превентивни и здравствено-васпитни рад са децом - 85% радног времена.

Структуру и распоред обавеза медицинске сестре из става 1. овог члана у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада.

Члан 4

Нега и превентивно-здравствена заштита деце у предшколској установи обухвата:

- 1) програмирање, реализацију и унапређивање здравствено- васпитних активности, усмерених ка усвајању здравих стилова живота, у циљу очувања и унапређивања здравља деце (лична и општа хигијена детета, правилно прање руку, хигијена уста, зуба и коже, навике правилне исхране, употреба тоалета, очување здравог окружења и др.);
- 2) праћење општег стања и понашања детета у васпитној групи, правовремено реаговање на промене, издвајањем детета и позивањем родитеља, односно надлежне здравствене установе;
- 3) узимање основних података о здравственом стању детета од родитеља, односно старатеља, праћење општег изгледа детета (преглед коже и видљивих слузокожа, преглед на вашљивост косе, праћење хигијене одевног и постељног рубља, мерење телесне температуре по потреби, издвајање болесне деце, обавештавање родитеља, позивање надлежне здравствене установе, и др.);
- 4) праћење понашања детета за време храњења, игре, неге, одмора и учовавање присуства знакова који упућују на могућност постојања занемаривања, злостављања, односно злоупотребе деце;
- 5) хигијенско-епидемиолошке мере које медицинска сестра планира и реализује на годишњем, месечном, недељном и дневном нивоу у складу са епидемиолошком ситуацијом (праћење и саветодавни рад са особљем код одржавања чистоће, температуре, влажности, проветрености и осветљености свих просторија у објектима, праћење и саветодавни рад у вези са начином припремања оброка у млечним кухињама, праћење и саветодавни рад са особљем у области допремања оброка из производних кухиња, начина сервирања, хигијене прихватног кухињског блока, посуђа и инвентара, праћење и саветодавни рад са особљем код одржавања хигијене санитарних простора, отклањање отпадних материја и вода и др.);
- 6) друге хигијенско-епидемиолошке мере, у складу са законом.

Члан 5

О спровођењу неге и превентивно-здравствене заштите у предшколској установи, медицинска сестра - сарадник на пословима унапређивања превентивно-здравствене заштите и медицинска сестра - сарадник на пословима неге и превентивне здравствене заштите води евиденцију, у складу са прописима којима се уређује област здравствене документације и евиденција.

Члан 6

Нега и превентивно-здравствена здравствена заштита у предшколској установи спроводи се према Стручно-методолошком упутству за спровођење неге и превентивне здравствене заштите деце у предшколској установи, које је одштампано уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 7

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о превентивној здравственој заштити и стручној спреми здравствених радника у предшколским установама ("Службени гласник РС", број 73/94).

Члан 8

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

СТРУЧНО-МЕТОДОЛОШКО УПУТСТВО ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НЕГЕ И ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА

Овим стручно-методолошким упутством ближе се одређују задаци предшколских установа у спровођењу Правилника о близим условима и начину остваривања неге и превентивно-здравствене заштите деце у предшколској установи.

Прописима којима се уређује област предшколског васпитања и образовања и прописима којима се уређује област здравства, предвиђено је обављање и здравствене делатности у предшколским установама. Послове спровођења неге и превентивно-здравствене заштите обављају медицинске сестре - сарадници на пословима унапређивања превентивно-здравствене заштите и медицинске сестре - сарадници на пословима неге и превентивно-здравствене заштите, које имају одобрење за самостални рад надлежне коморе - лиценцу, у складу са прописима којима се уређује област здравствене заштите.

I. Активности на усвајању здравих стилова живота, у циљу очувања и унапређења здравља детета

Основни задатак и приоритетни садржај рада у спровођењу превентивно-здравствене заштите у предшколској установи је подршка развијању здравих стилова живота код деце и здравствено-васпитни рад са родитељима, односно старатељима деце, у циљу очувања и унапређења здравља и правилног раста и развоја деце. Здравствено васпитање обухвата низ активности које имају за циљ промоцију здравља и унапређење здравствено-васпитног рада са децом предшколског узраста, васпитним особљем и родитељима, односно старатељима деце и то:

- унапређење и очување здравља и безбедности деце узраста до поласка у школу, развој здравог окружења и афирмацију здравих стилова живота;
- здравствено-васпитне активности, усмерене ка превенцији ризичног понашања и фактора ризика;
- стицање позитивних навика код деце, у вези са одржавањем опште и личне хигијене (хигијена лица, руку, уста и зуба и коже; употреба тоалета; хигијена одеће и обуће и др.);
- заштита животне средине и здраво окружење у коме бораве деца у предшколској установи (хигијена просторија и околине, отклањање отпадних материја и вода и др.);
- физичко-рекреативне и друге активности које доприносе очувању и унапређењу здравља детета.

Активности на формирању здравих навика код деце спровode се:

- у оквиру свих редовних активности за време боравка детета у предшколској установи (одржавање хигијене, исхрана, игра и др.);
- применом одговарајућих облика, метода и средстава здравствено-васпитног рада са децом, породицом и васпитним особљем, прилагођеним одговарајућем узрасту деце.

За формирање здравих навика код деце, од значаја је активно учешће родитеља, односно старатеља детета и тимски рад са васпитним особљем.

II. Дневни увид у опште стање и понашање детета

Приликом доласка детета у предшколску установу након одсуства због болести, родитељ, односно старатељ доставља медицинској сестри или васпитачу групе здравствену потврду издату од стране педијатра да дете може у колектив.

Уколико се при пријему посумња или примети да дете није за колектив, медицинска сестра препоручује родитељу да врати дете из колектива и одведе на преглед код педијатра и све то евидентира у документацији.

Основне мере које медицинска сестра - сарадник спроводи код промене општег стања детета у јаслама, односно вртићу су:

1. у случају промене у општем стању детета:

- преузима дете од васпитача, издаваја од остале деце и прати опште стање детета;

- спроводи процес здравствене неге у складу са здравственим стањем детета (мерење телесне температуре, надокнада течности, чишћење носних шупљина од секрета, умивање);
- обавештава родитеље о новонасталој ситуацији, ради преузимања детета;
- по потреби, обавља консултацију са службом хитне медицинске помоћи;
- код деце са повишеним здравственим ризиком (склоност ка развоју фебрилних конвулзија и друга хронична незаразна обољења) реагује у складу са писаним упутством педијатра, обавештава родитеље и по потреби службу хитне медицинске помоћи;
- уколико упутства ординирајућег педијатра нису достављена (у случају прве епизоде обољења која се манифестује током боравка детета у предшколској установи), позива службу хитне медицинске помоћи, прати упутства лекара и обавештава родитеље, односно старатеље детета.

2. у стању виталне угрожености детета:

- указује прву помоћ детету, док друго лице позива службу хитне медицинске помоћи и родитеља, односно старатеља;
- поступа по препорукама лекара из службе хитне медицинске помоћи, до тренутка доласка медицинске екипе у предшколску установу и стручног збрињавања детета;
- обавештава надлежне у предшколској установи.

3. у случају физичког повређивања (пада, посекотине, убода, греботине, контузионе повреде, сумње на прелом или угануће и др.):

- указује прву помоћ, штити, односно имобилише повређено место;
- обавештава службу хитне медицинске помоћи и врши надзор над дететом до њеног доласка;
- медицинска сестра или друго лице обавештава родитеља, односно старатеља детета о насталој повреди;
- обавештава надлежне у предшколској установи.

О свакој промени здравственог стања детета или повреди која изискује одлазак детета у здравствену установу, медицинска сестра - сарадник обавештава надлежне у предшколској установи.

У ситуацијама када служба хитне медицинске помоћи преузме дете, у пратњи детета иде родитељ односно старатељ, васпитач, или друга особа из предшколске установе коју дете познаје.

Медицинска сестра - сарадник евидентира у медицинску документацију све предузете мере, у складу са прописима којима се уређује област здравствене документације и евиденција.

Остале ситуације:

Поштујући добробит детета, родитељ, односно старатељ приликом уписа детета у предшколску установу, информише медицинску сестру - сарадника о здравственом стању и специфичним потребама и здравственим ризицима детета, који нису наведени у личном картону детета, и то:

- у случају када постоји **преосетљивост детета** на лек, намирницу, готову храну, увод инсекта и слично, а што није назначено у личном картону детета, родитељ, односно старатељ информише медицинску сестру о томе, и потом доставља мишљење педијатра о неопходном хигијенско-дијететском режиму у току боравка детета у предшколској установи;
- код детета **са хроничном незаразном болести**, због које може у току боравка детета у предшколској установи доћи до погоршања здравственог стања, родитељ, односно старатељ медицинској сестри доставља стручно мишљење и упутства изабраног педијатра о мерама које треба спровести у току боравка детета у предшколској установи;
- приликом уписа детета са хроничним незаразним болестима или са инвалидитетом у предшколску установу, родитељ, односно старатељ упознаје медицинску сестру - сарадника у објекту у коме се врши пријем детета са здравственим стањем детета, ради планирања и припреме простора, спровођења неопходног хигијенско-дијететског режима и неопходне неге детета.

У случају **појаве вашљивости** косматог дела главе код детета, медицинска сестра - сарадник обавештава родитеља, односно старатеља и изолује дете из васпитне групе до доласка родитеља, односно старатеља.

Након спроведених мера према упутству изабраног педијатра, родитељ, односно старатељ доставља потврду изабраног педијатра да дете може да борави у колективу.

У случају **сумње на појаву заразне болести** или добијене информације од надлежне здравствене установе да постоји сумња или потврда заразне болести, медицинска сестра - сарадник спроводи потребне противепидемијске мере у објекту, у складу са законом.

III. Дневни увид у хигијенски статус детета

Дневни увид у хигијенски статус детета подразумева:

- непосредни увид у хигијену косе, видљивих слузокожа и коже, хигијену одеће и обуће, на пријему детета или у току дана;

- одржавање дневне хигијене тела, лица и руку детета (при чему се за брисање користе папирни убриси за једнократну употребу или се руке суше помоћу топлог ваздуха), одржавање чистоће и пролазности носних шупљина, посебно код деце узраста од 6 до 12 месеци;
- праћење спровођења неге детета узраста од 6 до 24 месеца, поступка прања руку, прања и пресвлачења, процеса одлагања прљавог рубља, као и хигијене простора и прибора који се користе;
- праћење и подршка осамостаљивања деце у процесу одржавања личне хигијене и праћење одржавања хигијене простора и прибора који се користе.

IV. Дневно, месечно и годишње праћење хигијенских услова

Праћење остваривања хигијенских услова врши се провером:

- одржавања чистоће, температуре, влажности, проветрености и осветљености просторија;
- правилног чишћења и дезинфекције простора и игровног материјала;
- хигијенске исправности и начина допремања, сервирања и квалитета хране из млечне и прихватне кухиње;
- хигијене прихватног кухињског блока, посуђа и инвентара;
- личне и опште хигијене запослених на сервирању obroка;
- хигијене санитарних просторија за децу и одрасле;
- хигијенске исправности воде за пиће;
- дистрибуције чистог и прљавог постељног рубља и пелена;
- личне хигијене васпитног особља, посебно личне хигијене руку и употребе радне одеће и обуће.

V. Вођење документације и евиденције

У предшколској установи, води се прописана здравствена документација о остваривању неге и превентивно-здравствене заштите и достављају извештаји надлежном заводу за јавно здравље, на начин прописан законом.

За пријем детета у предшколску установу изабрани лекар -педијатар издаје здравствену потврду и оверава картон детета за боравак у предшколској установи, са потврдом о вакциналном статусу детета, у складу са законом.

STRUČNO-METODOLOŠKO UPUTSTVO ZA SPROVOĐENJE NEGE I PREVENTIVNO-ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DECE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

I. Aktivnosti na usvajanju zdravih stilova života, u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja deteta

II. Dnevni uvid u opšte stanje i ponašanje deteta

III. Dnevni uvid u higijenski status deteta

IV. Dnevno, mesečno i godišnje praćenje higijenskih uslova

V. Vođenje dokumentacije i evidencije